

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

<p>Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.</p>	<p>Izhaja vsako sredo in soboto. Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.</p>	<p>Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.</p>
Štev. 49.	Sreda 20. junija 1928.	Leto III.

Huda obdolžitev fašizma.

V Parizu se je osnoval odbor v obrambo fašističnih žrtev, ki mu predseduje Henrik Barbusse. Ta odbor je uvedel preiskavo zaradi milanskega atentata dne 12. aprila, ki je bil baje namenjen italijanskemu kralju ali Mussoliniju, pa je peklenški stroj v kandelabru pet minut prej eksplodiral, kakor je prišla povorka mimo. Kljub temu je bilo mnogo človeških žrtev.

Ta odbor objavlja sedaj svoje prvo poročilo, ki ga je zbral na licu mesta, in pravi, če bi to objavljeno poročilo ne zadoščalo, da fašistični mogočniki opuste namen, obsoditi 6 absolutno nedolžnih »atentatorjev«, ki jih obtožujejo, da bo odbor primoran objaviti celotni uspeh svoje preiskave. Zaenkrat opusti odbor to objavo samo zaradi tega, ker je vodil preiskavo povsem tajno in zaupno in se pričče same niso zavedale, komu izpovedujejo ter bi celotna objava uspeha in prič v podobnih slučajih samo obteževala preiskave.

Tako navaja poročilo, da je pred otvoritvijo milanskega velesjema šef politične policije v Milanu, komandir De Haro, opozoril policijskega predsednika Silvestrija, da se pripravlja atentat. Povedal je to delavce policijski agent in imenoval štiri imena milanskih antifašistov. Visok uradnik notranjega ministrstva, komandir Nudi, je pa zapovedal policiji, da naj pusti stvar pri miru.

Polijski predsednik Silvestri je prejel tiste dni še več drugih svaril pred atentatom. Pa tudi v tem primeru je visok uradnik notranjega ministrstva, komandant Pacena, izjavil, da policijo to nič ne briga.

Milanski list je hotel objaviti vest, da so bile oblasti o atentatu že prej obveščene, pa so mu oblasti to prepovedale.

Mussolini je bival od začetka aprila do dne 10. aprila v Milanu. Dne 11. aprila je pa šel v Rim, kjer

je imel razgovor s podtajnikoma Bianchijem in Giunto. Po tem razgovoru se je govorilo v okolici Bianchija in v drugih fašističnih krogih o skorajšnjem atentatu.

Ko so na dvoru zvedeli o vsem tem, je bilo tam seveda silno neugodno razpoloženje, ker o tem ni nihče obvestil ne kralja ne dvora.

Po teh ugotovitvah pravi poročilo preiskovalnega odbora, da so povzročitelji atentata, ker niso mogli v protifašističnih vrstah dobiti primerne moči za izvršitev tega »atentata«, morali v zadnjem trenutku poiskati ljudi za izvršitev atentata med fašističnimi elementi. V tej nepriliki jim je prišla prav velika nezadovoljnost, ki vlada v fašistični milici Carroccia Legia v Milanu. Odbor izjavlja, da se mu zaradi silnih težkoč sicer ni posrečilo izslediti imena atentatorjev, da pa vodijo vse niti poizvedovanja v vojašnico, kjer je nastanjena ta legija, in iz katere sta bili naslednje noč po atentatu odstranjeni dve mrtvi trupli miličnikov. Imeni obeh mrtvih miličnikov ni bilo mogoče izvedeti; če pa se vpraša, kaj se je z njima zgodilo, pravijo, da sta ponesrečila pri neprevidni manipulaciji z razstrelivom.

Ta material je silno obteževalen. Fašistična justica je zaprla delavce in študente, izmed katerih jih je hotela obsoditi šest v tajnem procesu. Spricho senzacionalnih odkritij pa je proces odložila. Zahteva vsega kulturnega sveta je v tem procesu, da se objavi obtožnica proti šestim obtožencem, da se vrši proces javno in pripusti tudi inozemske časopisne poročevalce ter da se da obtožencem pravica izbrati zagovornike, če le mogoče inozemske.

Ako je navedeni odbor na pravi sledi, potem bo ta proces in vsa zadeva precej črn madež na italijanski kulturi.

K stavki v podjetju „Titan“ v Kamniku.

Farizeji!

Iz Kamnika smo prejeli naslednji dopis:

»Slovenec«, vzgojni list za lažnike, prinaša zadnje čase hinavsko zavite vesti radi mezdnege gibanja in stavke kovinarjev v podjetju »Titan« v Kamniku.

To klerikalno trobilo operira z lažjo že cel čas mezdnege gibanja in skuša celo gibanje zavesti v politično smer, da s tem svojim podlim dejanjem koristi tujemu kapitalu, da lažje izmoghava naše delavce.

Na očitke v Vašem listu smo sklicali v Kamniku javen strokovni shod, da javno vsem Vašim pristašem povemo, da lažete in da javno razgalimo Vašega odličnega pristaša, ki ga danes za njegovo provokatersko delo tako poveljujete, katerega ste pa pred leti, ko je vršil službo klerikalnega občinskega tajnika pri županstvu v Devici Mariji v Polju, proklinjali. Ali ni res, g. Terseglav?

Prepovedan pa nam je bil strokovni shod pod ero klerikalnega mi-

nistra dr. Korošca. Prepovedan ni bil zato, ker se je bilo bati nemirov, prepovedan je bil zato, ker ste se Vi gospoda bali, da Vas razkrinkamo in javno Vašim volilcem pokažemo, da ste lažnivci, da jih farbate in zapeljujete. V Vašem časopisu ste izkazovali milijonski dobiček, ki ga je ta tovarna v prošlem letu izsesala iz naših delavcev. Ko pa so delavci na te Vaše izkaze zahtevali večji košček kruha in ker je bilo ravnateljstvo gluho in nepristopno za pogajanja, so delavci proklamirali delno stavko, jim je pa ta Vaša cunjia zopet farizejsko padla v hrbet. Priprosti delavci imenujejo tako postopanje nemoralno.

Mi pa za tako postopanje v slovenskem besednjaku ne najdemo izraza, ki naj Vaša dela pravilno oceni. Vse v besednjaku se nahajajoče besede so za Vas preveč častne. Zato bi bilo razumljivo, ako bi Vas z enim takim imenom imenovali, kakor ga zaslužite!

Pogodba med ministrom železnic in premogovniki za dobavljanje premoga.

Dne 15. t. m. je bil sklenjen med železniškim ministrom in premogovniki, ki pripadajo udruženju, pravil-

nik za dobo desetih mesecev. Novi pravilnik bo torej veljal do aprila 1929. Dobavne cene so se le pri ne-

katerih vrstah premoga znižale po en do dva dinarja pri toni. Po novem pravilniku bo železnica plače-

vala račune v šestdesetih dneh po dobavi, ali pa zamudne obresti po tem roku.

Proti diktaturi angleškega kapitala v Mežici.

Interpelacija poslanca s. Petejana na notranjega ministra radi zavlačenja razpisa občinskih volitev v občini Mežica in zapravljanju občinskega premoženja za zidanje farovža in vzdrževanje cerkve.

Gospod minister!

Veliki župan mariborske oblasti je z odlokom U. br. 20.064-1 z dne 4. novembra 1926 razpustil občinski odbor občine Mežica. Odlok se glasi:

»Temeljem § 96 zakona od 15. marca 1864, kor. dež. zak. št. 5 razpuščam občinsko zastopstvo v Mežici, ker s svojim razsipnim gospodarstvom, ki se je ugotovilo povodom uradne revizije občinskega gospodarstva v dneh od 27. septembra do 9. oktobra tl., ne nudi dovolj jamstva za nepristransko in splošno pospeševanje občinske blaginje in z njim ogrožuje javne interese občine.

Z začasnim opravljanjem poslov do izvolitve novega občinskega zastopstva poverjam g. Ivana Milača, vladnega tajnika pri srezkem poglavarstvu v Prevaljah, kateremu je takoj izročiti vse občinske agende. Tozadevne stroške mora v smislu § 95 leg. cit. trpeti občina.

Proti temu odloku je dopusten priziv, ki pa nima odločilne moči na ministrstvo notranjih del, katerega bi bilo vložiti v roku od 4 tednov do dneva po dostavitvi pri vel. županu mariborske oblasti.

V koliko so vzroki o razpustu navedeni v citiranem odloku g. velikega župana tehtni, ne bom raziskoval, pač pa moram ugotoviti, da je od razpusta do danes preteklo 19 mesecev, ne da bi se razpisale nove volitve, kakor bi se to moralo zgoditi na podlagi § 96 zak. od 15. marca 1864 kor. dež. zak. št. 5, ki se glasi:

»Občinski zastop mora biti po deželni politični upravi razpuščen. Občini je pridržana pravica rekursa na ministrstvo, toda brez odločilne moči. Najpozneje v 6 tednih po razpustu morajo biti razpi-

sane nove volitve. (Čl. XVI zak. z dne 5. marca 1862.) Začasno vodstvo poslov do nastopa občinskega zastopa naj ukrene vse potrebno politična oblast v sporazumu z deželnim odborom.

§§ leg. cit., kateri odločujejo nadzorstvo nad občinami se glase:

Kakor je razvidno, nadzorne oblasti niso postopale po jasnih določilih citiranega zakona, temveč samovoljno in protizakonito dopuščajo, da občino Mežico vodi komisar s sosvetom (v katerem ni niti enega zastopnika skupine, katera je v razpuščenem občinskem odboru imela večino), proti volji velike večine občinarjev.

Zavlačenje razpisa novih volitev z motivacijo, da sanacija občinskega gospodarstva še ni izvršena, je protizakonito in v veliko gospodarsko in socialno škodo občine same in občinarjev. Znano je, da se od dneva postavitve komisarijata ni odplačalo niti najmanjšega dolga, med tem ko se je občino obremenilo z novimi izdatki, kakor n. pr. okrog 40.000 Din letno za stroške za komisarja, 10 tisoč Din za cerkovnika, 400.000 Din za prezidavo župnije itd.

Ker je iz vsega tu navedenega jasno, da je nadaljno zavlačenje razpisa volitev protizakonito ter v materijelno in moralno škodo občine, Vas g. minister vprašam:

1. Ali Vam je znano to nezakonito stanje v občini Mežica?

2. Ako Vam je znano, na podlagi katerih zakonskih predpisov to odobravate?

3. Ali ste pripravljene izdati nalog, da se takoj razpišejo občinske volitve za občino Mežico?

Na to interpelacijo Vas, g. minister, prosim, da mi odgovorite v smislu čl. 71 Poslovnika Narodne skupščine.

Sprejmite, g. minister, izraz mojega spoštovanja,

Maribor, 14. junija 1928.

Josip Petejan, l. s.

Eksekutiva na ljubljanskem magistratu.

Ljubljana, 19. junija.

Ko so se oženili samostojni demokraci s klerikalci, so napravili tudi ženitovanjsko pismo. V tem ženitovanjskem pismu pa sta se oba zakonca zavezala, da bo vse njiju zakonske spore uravnavała takozvana eksekutiva, ki naj igra torej vlogo strica in tašče. Nas ženitovanjsko pismo ne zanima. Tudi nas prav nič ne zanima vedeti, kdo si je v pismu boljši del izgovoril. V poslovanju občinskega sveta pa vidimo, da je postala eksekutiva pravcata coklja, ki mori ene in druge, obenem pa resno in težko zavira redno poslovanje občinskega sveta.

Prišli smo tako daleč, da so postali oddelki občinskega sveta že skoro odveč. Odseki sklepajo, odseki tudi sklenejo, če pa sklepi temu ali onemu niso po godu, jih potegne enostavno v eksekutivo, da tam obleže in da potem, če gre po sreči,

pride »uležan« sklep po dolgem času na svetlo.

Samo en primer: v Ljubljani bodo oddali dimnikarsko koncesijo. Ta zadeva je bila že trikrat v seji obrtnega odseka, bila že dvakrat na dnevnem redu občinskega sveta, vendar pa so jo vedno iznova odstavili z dnevnega reda in poslali zopet v eksekutivo. Če že pri dimnikarski koncesiji tako trda prede in se zadeva tako okorno in počasno rešuje, si je lahko predstavljati, kako se potem važnejše in kočljivejše stvari obravnavajo in rešujejo po teh statutarnih in moralnih kompetencah.

Nič bolj hitro ne bodo uvedli avtomobilskega prometa, pa če je tudi dobrodušni in zabavni gospod Danilo delal dobro voljo pri poizkusni vožnji spoštovanim občinskim očetom.

Za nas je seveda eksekutiva brez pomena. Vidimo le, da se kopičijo stvari, ki jih naj rešuje eksekutiva. Vidimo le, da je vedno več spornih točk in zakon vedno bolj nesrečen.

Stvar je taka. Kakor sami pripovedujejo, da bi bilo skoro treba dnevnih sej eksekutive, da bi sproti

gladila in izravnala muhavosti in nezvestobo obeh zakonskih polovic.

Morda bo ravno eksekutiva posredno pospešila, da bo tudi zakonska zveza na ljubljanskem magistratu končala z ločitvijo, eksekutiva pa dobila za zahvalo novo ime: Ausschuss?

Velik združni praznik.

Mednarodno delavsko združništvo je uvedlo po vojni vsakoletno praznovanje združnega dne. Letos bo praznovalo ta praznik šestič, v dneh 7. in 8. julija.

Za slovensko delavsko združništvo bo letos ta praznik toliko pomembnejši, ker praznuje naša največja združna organizacija: Konzumno društvo za Slovenijo 20-letnico svojega obstoja.

Ze samo praznovanje združnega dneva je baš za naše razmere velpomembna stvar. To praznovanje, ki se izvaja ob istem času po celem svetu, kaže, da tudi naše delavsko združništvo — kakor napram ostalim državam še nerazvito — vendar ni mali otočič na visokem morju, temveč važen člen v veliki in mogočni verigi svetovnega združništva, ki je postalo faktor, s katerim morajo vse evropske države temeljito računati. Važno je, da se vzbudi to zavest v slehernem članu naših združnih organizacij, zlasti je pa važno, da dobe tak utis tisti faktorji, ki odločujejo v samoupravnih in državnih institucijah in ki tolikokrat prezro ali omalovažujejo naš združni pokret.

Če primerjamo postopanje češkoslovaške republike, Avstrije, Nemčije in, če hočete Bolgarije, vidimo šele, kako je naše združništvo zastavljeno in kako mu je potreba z javnimi akcijami izsiliti potrebno upoštevanje. Ko je avstrijsko, češkoslovaško in nemško gospodarstvo, vsled dviga in stabilizacije svoje valute preživljalo slično krizo, kakor jo preživlja zadnja leta naše gospodarstvo, so priskočile vlade teh držav zlasti delavskemu združništvu z ogromnimi milijoni na pomoč, zavedajoč se, da je vojna baš delavske sloje tako močno izčrpala, da imajo tiste institucije, ki delujejo na gospodarskem podvigu delavnega ljudstva, vso moralno pravico zahtevati en del

javnih sredstev, ki jih plačuje ta sloj v podporo za svojo nadaljno akcijo.

In pri nas?

Ne le, da naše združne organizacije niso dobile niti sence kake podpore, temveč jim javne oblasti, kjer le morejo, delajo težave in zapreke. Zato je manifestacija organiziranega delavskega združništva ravno pri nas prekristna, ker bodo na eni strani javni faktorji opozorjeni na upravičene zahteve, ki jih stavlja na nje združništvo, na drugi strani bo pa dobilo članstvo teh organizacij moralne opore, da v svoji težki borbi za svoje gospodarske in kulturne cilje vztraja in podvoji svoje udejstvovanje.

Nič manj važno je pa, da se s čim lepšo proslavo 20-letnega jubileja naše največje združne organizacije pokaže vsemu svetu, da je temelj in jedro našega združništva zdravo in da naše združne organizacije niso muhe enodnevnice, nastale mogoče iz povojnega gospodarskega kaosa. Važno je to za kredit naših združ, še važnejše pa za to, da pridobe zaupanje do teh delavskih institucij oni člani, ki so se po vojni priključili našemu gospodarskemu pokretu. Pri teh je treba vzbuditi zavest, da so prišli v okrilje stare in preizkušene gospodarske stvarbe, ki ima i moralno i umstveno sposobnost njihovo premoženje čimboljše upravljati, in ki daje garancijo, da ji bo gospodarska emancipacija delavnega ljudstva uspela.

Po naredbi vodstva Mednarodne Združne Zveze v Londonu se bo praznoval letošnji mednarodni združni dan pod geslom: »za mednarodno gospodarsko enakost in svetovni mir.« Priključujemo se temu slavju v nadi, da bodo sodelovali vsi, ki se v teh ali onih organizacijah bore za večje pravice delavskega človeka. F. Svetek.

lih in ostarelih ljubljanskih prebivalcev. Klerikalci imajo svojega podžupana na magistratu. Naj se ta gospod raje za to stran pobriga, pusti pa pri miru finančne in gospodarske ter še avtomobilske transakcije. Naj sedaj »Domoljub« še napiše, kako pa je krščansko ljubezen do občinskih siromakov »staušala« klero-demokratska vzajemna ljubezen.

Veterinarska taksa. Proračun ljubljanske mestne občine je nerealen, je fiktiven. Gotovo je, da bi si občina še enkrat ne smela več brez občutne škode privoščiti takega skrupanega proračuna. Dohodki, na katerih sloni letošnji proračun, ne bodo taki, kot jih proračunske postavke nujno zahtevajo in brezpogojno potrebujejo. Zato poskuša večinska kolicija po eni in drugi strani zvišati dohodke in najti novih virov. Sedaj so že pričeli in prvi tak poizkus je, da se mora plačati od uvozne masti, slanine in svinjskega mesa 7500 Din veterinarske takse od vagona. Ta taksa zviša ceno pri kilogramu masti za 75 par. To pomeni občutno podražitev važnega živila. Seveda bodo sedaj rekli: pregledovanje je potrebno, kvaliteta se bo zato izboljšala. Za vraga, zakaj pa imamo potem tržno nadzorstvo, zakaj pa ima občina veterinarje, če mora ljubljansko prebivalstvo težke tisočake plačevati pa še za pregled. To je tipična, protikonzumska politika. V časih pomanjkanja draže klerikalci in demokrati živila. Uverjeni smo, da bo ljubljansko prebivalstvo primerno kvitiralo to navijanje cen. Na prihodnji seji občinskega sveta pa bosta zahtevala socialistična odbornika o tej novi, vtihotapljeni davščini pojasnila. Takrat bomo videli, če bodo tudi krščansko-socialni občinski odborniki za to, da se ta davščina takoj in brezpogojno ukine. — Da bodo bivši narodni socialisti potrdili to davščino in pohvalili celo direktorij mestne klavnice zaradi te davščine, je žal gotovo.

Kaj pa nam piše onemogli delavec. »Domoljub« naj natisne to-le notico: Pri mizarju Mathianu se delal nad štirideset let. Ko sem onemogel, me je postavil na cesto in vezan sem odslej le na ubožno podporo. »Domoljub«! Gospoda Mathiana nedvomno štejete med svoje dobre in spoštovane pristaše. Recite mu, naj izkaže svojemu delavcu vsaj to hvaležnost, da mu bo dajal še teh par dni življenja mesečno par kovačev za kruh in stanovanje.

Stavkolomstvo. Pred kratkim sem čital v nekem nemškem delavskem časopisu naslednjo notico: Najgrši zločin med proletarci je štrajkbreherstvo. Stavkolomstvo je neodpustljivo. Zaveden proletarijat stavkolomstvo kaznuje z večnim bojkotom in sicer na ta način, da bojkotira podjetja, v katerih so zaposleni štrajkbreherji. Tudi pri nas imamo še ved-

no precej stavkokazov zaposlenih v pekovski stroki. Skrajno reakcionarno postopanje pekovskih mojstrov napram pomočnikom je lansko leto prisililo iste, da so stopili v stavko, katero so gospodje mojstri zlomili s pomočjo stavkokazov. V tem poslu se posebno odlikujejo izraziti naprednjaki kakor g. B., Gosposvetska c., K., Gradišče in g. V., Rimska c. Vsi ti gospodje še vedno delajo s štrajkbreherji. Vprašamo delavce, organizirane v narodni strokovni zvezi, ali se strinjajo s tem početjem gospodov, ki so politično njim enako opredeljeni? Ali naj bo to takozvani narodni socializem, zvezan z demokracijo? Proletarci! Spregledjte, da med delom in kapitalom ni in ne more biti skupnega dela! Zato v skupne vrste, skupno se boriti proti skupnemu izkoriščevalcu, skupno ga obsoditi in mu dati zaslužno plačilo! Kdor tega ne stori, spada v kategorijo »štrajkbreherjev«.

Škofje so videli gole ljudi. Z neverjetno naglico se moralizira naš svet pod policijskim pendrekom ministra Korošca, kajti moralen je človek le takrat, dokler skriva svojo kožo in svoje telo, ki ga je s Korošcem in s škofi vred prinesel golega na ta grešni svet. Krški škof se je pritožil pri svojem katoliškem kolegu dr. Korošču, da gre naš narod v pogubo, odkar prihajajo tujci v naša kopališča in to radi tega, ker se moški in ženske skupaj kopajo, skupaj sprehajajo in kar je za javno moralno najhujše, ti ljudje se kopajo skoro nagi. Kaj pa mislite! Taki-le posvečeni gospodje se kopajo gotovo v zimskih suknjah iz sramu pred seboj, ali pa sploh ne, ker kožo videti je vendar greh. Naš pokvarjen svet se pa sleče in se kopa v tankih kopal. kostumih.

Zakonski osnutek molitvenika z veliko večino odklonjen. Angleški parlament je z veliko večino odklonil »moderni« molitvenik. To se je sedaj že v drugič zgodilo in je povzročilo grozno nevoljo pri škofih anglikanske cerkve, ki sedaj bruhajo ogenj in žveplo na neverno večino parlamenta. Škofje so bili od kralja sprejeti v avdijenci, kar za Angleško mnogo pomeni in sedaj imajo vojno posvetovanje. Govori se že o korakih za ločitev cerkve od države. To je še najbolj pametna stvar.

Za tiskovni sklad so darovali sledeči sodrugi: Malovrh Karol 20 Din, neimenovan 30, Urlep Ivan I. 10, Vizjak Ivan 10, Privšek Alojzij 10, Kozar Avgust 10, Strašnik 4, Kolar Herman 5, Kremšnite 5, Orešnik Valent 2, Rebršak Ivan 1, Šketako Anton 2, Hercog Maks 2, neimenovan 2, Rokar Josip 1, Moder Leopold 2, Kosmos Josip 2, Salomon 1, Tanšek Alojzij 2, Verden Anton 2, Kolar Peter 5, Bela Kun 2, Verden Anton 2, Jazbec Ivan I. 2, Urlep Ivan I. 2, Pokleka Ivan 2, Merzelj Alojzij 2, Grešak Franc 1, Kolman Matija 2, Sirotič Josip 1, Skobe Adolf 2, Krajšek 1, Marinko Stefan 1, Bistan Ivan 2, Završnik Franc 1, Kovač Alojzij 2, Ajdovnik Josip 1, Podpečan Anton 2, Skupaj 156 Din. — Iskrena hvala.

Dnevne novice.

Kaj je v reorganizacijo ubožnega skrbstva? Mestna občina ljubljanska deli ubožne podpore onemoglim in bolnim revežem. Revež pa je tisti, ki je navezan na občinsko podporo. Prav po srednjeveško postopajo. Na sejah sklepajo in študirajo, če naj se temu ali onemu zviša podpora za kovač ali dva. Največja podpora pa

znaša 100 Din mesečno. To podporo dobi oni, ki nima nobenih drugih dohodkov. Pa biti mora najmanj 60 let star, ker je sicer — tako pravijo — še vedno za lahka dela sposoben. Dasi pa se sedaj na vedre prelije krščanske ljubezni po mestnem magistratu, se vendar še ni ničesar storilo, da se uredi preskrba onemog-

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

25

Leo se je ohladil. Vezati se ni hotel. Sicer o dekletu ni imel nikoli posebnih misli ali čustev. Hotel je paradirati pred njo in pred drugimi. To je bilo vse. Da bi se zaljubil vanjo . . . ne! Misel se mu je zdelala neumna. (Včasih se je še vzbudil spomin na Binico, črnolaso, črnooko . . . Malči je Malči. Šivilja, plavolaska, sinjeoka . . . Ni iz njegovih sanj! Sicer sanje — proklete sanje!) Lahko, da bi se sčasoma spremenilo, da bi se vsled konkurence drugih, vsled rivalstva mladega železnikega uradnika, ki se je trudil za Malči, končno tudi Leo zagledal v njo . . . To se ni zgodilo. Ob koncu meseca je izjavil, na zadnji plesni vaji po dveh mesecih, da se ne vrne več. Navajal je več vzrokov. Ponovno ravnateljstvo odredbo, ki prepoveduje sedmošolcem vsako posecanje plesnih šol, veliko učenja, splošna zaposlenost. Izrecno dovoljenje za plesno šolo imajo samo osmošolci. Sedmošolci-plesalci so se posvetovali in so sklenili z večino, da ostanejo. »Kaj pa naj napravijo stari? Izključil nas vseh radi tega ne bo. Tako nesramen tudi ni, da bi prišel naravnost v plesno šolo inspicirat.« Stari — je bil namreč ravnatelj. Običajen naziv studentov.

Ostalim sedmošolcem se je zdelo čudno, da je Leo vztrajal pri svojem izstopu. Vsa pregovarjanja, vse zbadljive pripombe, očitki, da je strahopeten, niso pomagali ničesar. Njegova odločna volja je bila plesno šolo zapustiti. Pravega vzroka ni povedal nikomur. Čutili so to in so se posme-

hovali. On, kakor da ni slišal. Zmanjkalo ga je. Preko Božiča nihče ni več mislil nanj. Malči je pozabila. Železniški uradnik si je oddahnil. Po praznikih je slišal Leo, da se pridno ženi pri Malči. Sošolec Martin ga je hotel zboti s to mislijo. Drazil ga je. »Ali nisi nič ljubosumen?« Leo se je pomilovalno nasmehnil. »Zakaj? Ali se spleča?« »O, se že spleča! Ko bi vedel, kake šale zdaj zbijamo. Kar žal ti je lahko!« Martin je silil vanj. Radoveden je bil, izvedeti je hotel, kaj se je z njim zgodilo. Ni mogel verjeti, da bi Leo izstopil iz poslušnosti in strahopetnosti pred ravnateljstvo odredbo. »Nekaj drugega tiči za tem . . .« je mislil. Leo je ostal trdovraten. Opazil pa je Martin, da ni bil več tako razposajen. Včasih se v odmorih niti ganil ni iz klopi. Prinašal je druge knjige v šolo, največkrat Tolstoja in Dostojevskega. Globoko zamišljen jih je prebiral. Pri veronauku, grščini in latinščini. V urah, kadar je bilo najbolj dolgočasno in se je lahko skril za svojega prednika. To je trajalo celo leto. Počasij je prebiral, kakor da tehta vsako besedo. Kljub temu je še včasih vzkripelo v njem, da se je živo udeleževal pogovorov, prerekanj v razredu. Včasih je zbijal še šale. Kot prej. Kljub temu so tekom leta opazili, da ni bil več prejšnji. Pokazala se je neka sprememba. Sčasoma so jo izgubili izpred oči in proti koncu leta se jim je zdelo že povsem naravno, če je bil zamišljen, ali zatopljen v kako knjigo.

Kaj se je zgodilo? . . .

3. Januš.

Okrog polnoči. Skozi okno se je prikradel mesec in posvetil na posteljo, na kateri se je pre-

metaval mlad človek. Visoko je odet, da komaj opaziš oči, ki lukajo izpod odeje. Trudne, nepospane oči. V sobi je 12 postelj. Nekdo prav glasno smrči. Sredi sobe, ravno nad Janušovo posteljo, bdi Krist na križu. Večno bdi nad dvanajstero mladimi dušami, ki so našle zavetja v sobi sive hiše. Nasproti gimnazije stoji. Knezoškofijsko semenišče. Kakor jetnišnica stoji sredi noči. Visoka, pusta, mrtva, nesvobodna. Zgoraj v drugem nadstropju, tam za tistim oknom, stanuje njen prefekt-profesor Klinč.

Januš ni mogel spati. Sanjal je težke sanje. Podoba Marije iz semeniške kapele se mu je živa prikazala. Lepa podoba. Mlado, živooko dekle, z razpuščenimi lasmi, globoko odprtih prs, da je v sanjah jasno razločil bele grudi. Občutil je po njih vsak njen dih. Smehljala se mu je, včasih se je zavila v prozoren pajčolan. Takrat se je zgodilo najhujše. Stopila je iz podobe, vitka, v samem pajčolanu. Sanje so odgrnile še pajčolan. Kri mu je zaplala po vsem telesu. Roke so se stegnile, telo je v pričakovanju plamenelo. Kakor hrepenenje je splaval k njej, hotel jo je objeti, močno stisniti, prikleniti telo k telesu. Nato . . . nekaj nejasnega, težkega je sledilo. Kakor duh se je izvila iz njegovega toplega objema. Ni je bilo več. In Januš se je ves vročičnat zbudil, se razbolelo premetaval po postelji.

»Moj bog! Strašne sanje! . . . Oče naš, kateri si v nebesih . . .«

Tako je bilo v začetku. Nato vedno hujše. Molitev se je spreminjala v kletev. Pokoja ni mogel najti. Zjutraj je vstajal nenaspan, nespočit, težkotrujen od svojih sanj. Ni mogel več vzdržati.

Gospodarski vzroki ruske sovjetske revolucije.

Napisal profesor Dr. Alfonz Goldschmidt.

(Konec.)

Ta proces padanja (gospodarstva) je bil tako nagel, da ruska industrija ni izhajala s surovinami dežele same. morali so na primer uvažati premog, dalje železo, da ne govorimo o strojih in aparatih. Krčevito se je ruska industrija, zlasti oboroževalna trudila, da se modernizira, dočim je kmetovo polje ostalo pri starih metodah. Lakote na deželi, štrajki v mestih, ker dežela ni mogla več kupovati, pogromi, vstaja inteligence in ekspanzijske vojne, da razbremene industrijo in ukrotijo proletarce, to so bili znaki tega razvoja.

Temu primerno je sledil pokret med proletarijatom in malim kmetom, ki niso mogli več živeti. To se ni javljalo povsod enakomerno, ali nastopilo je končno povsod, več ali manj. Poostriž pa se je ta razvoj z vojno od 1. 1914 do 1917, ko so se težke gospodarske napake maščevale. Morganska konstrukcija gospodarstva, oziroma nevarno nasprotje med industrijo in kmetijstvom se je javilo ob velikanskih zahtevah mobilizacije s tem, da ni bilo mogoče le malo urediti dovoza armadi in razdeliti dobrin po deželi.

Logično je torej sledil polom ruskega centralizma, politično povedano, carizma, ki sploh ni bil pravi centralizem, nego le poskus centralizacije, ki ni imela nobene organične zveze s produktivno zemljo. To je bil konec centralizma od zgoraj, čegar epoha sploh umira, tu hitreje, drugod v svetu pa počasneje. Ta epoha je končana. To se mora ravno sedaj povedati, ko hoče neka ostrejša intenziteta (napor) kapitalistične koncentracije, kakor se zdi, uvesti novo epoho, starega centralizma. Ruska okto-brska revolucija je najjasnejši dokaz, da stara centralizacija ne more več obstojati.

Ko se je ta trhla stavba podrla, je torej naravna naloga bila: postaviti novo stavbo, toda ne konstruirano od zgoraj dol, temveč od zdolaj gor. Z drugimi besedami rečeno: Masa (naroda) je stremela po svojih reprezentacijah t. j. sovjatih v uravo, ki naj bi zadostila njenemu hotenju po resnični produkciji. Torej bi naj ne bilo več bistvene razlike med deležem in gorenjem. Kar bi produktivna masa dajala od produktov konsumiranja upravi, naj bi bilo le vzdrževanje prave samouprave. Če pa naj bi ta samouprava imela revolucionaren

ekonomski smisel, potem naj bi služila le temu, da ono neorganično gospodarstvo premakne v pravo smer, da ga preuredi v organično, ki bi odgovarjalo bistvu produktivne mase. Kajti kapitalistično gospodarstvo je baš vsled neorganičnosti propadlo, socialistično gospodarstvo je moralo to neorganičnost odstraniti t. j. moralo je v najglobljem pomenu besede racionalizirati.

Sovjeti in racionalizacija so, ekonomsko gledano, isto. Upravna združitev v sovjatih so orodje nove ureditve gospodarstva po načelu racionalnosti kraja ali organične zveze naravnih bogastev in sil z industrijo.

Izvedba načela za krajevno racionalnost bi torej bila poravnava med industrijo in zemljo, katerih nasprotje je bilo glavni vzrok ruske sovjetske revolucije. Ta proces poravnave je obenem boj proti denarnemu gospodarstvu, ki je povzročilo sovražnost med zemljo in industrijo. Gospodarstvo produktov, racionalnost kraja, poravnava med industrijo in zemljo, to je ekonomska ideja proletarskih sovjatov, t. j. svetov v tovarni in na deželi. Samoumevno je, da se ta ogromni osnovni problem ni še rešil v desetih letih, menim pa, da je sovjetska Rusija, ozir. sovjetska unija v tej smeri napravila že mogočen korak. Prvič se je v zgodovini človeštva napravil poskus, porazdeliti ogromno gospodarsko ozemlje in vse delovne sile po nekem pametnem načrtu in vse dele med seboj spraviti v organično zvezo. Končno, rusko gospodarstvo ima samo eden bidže (proračun), v katerem se morata zemlja (polje) in industrija združiti v znatno povečano produktivnost. To je danes že pospešen proces nujnosti, podpiran po velikopotezni politiki. Simptoni (znaki) uspeha, so za vsakega, kdor zna gospodarske procese presojati, vidni n. pr. v razvoju poljskega pridelka in v ruski sovjetski petrolejski industriji. Nobenega dvoma ni, da mora gospodarstvo sovjetske unije, ako se bo le moglo v miru razvijati, vzrasti do velike rodovitosti. Tudi za onega, ki se ne peča z gospodarskimi problemi, mora to postati jasno, ako opaža velikanski duševni napredek v sovjetski Rusiji, ki je takorekoč, po izkustvih, ki jih imamo iz zgodovine revolucije, predhodnik vsakega resničnega gospodarskega napredovanja. (Prevod I. I. F.)

Reorganizacija podružnice. V naši podružnici je odbor izvedel nekatere organizacijske in upravne reforme. V zvezi s tem se opozarjajo vsi zainteresirani, da podružnični odseki sami niso upravičeni nabavljati družstvenih potrebščin brez nakaznice podružnice. Za vse kreditirane dobave jamči podružnica le, ako so bile izvršene na podlagi naročilnega lista opremljenega s stampilko podružnice in podpisani predsednika in tajnika. Tudi prijave prireditev na oblasti niso veljavne, če niso opremljene s podpisom podružnice.

Dramatika. V kratkem skliče podružnica sestanek vseh članov, ki se hočejo udeleževati v dramatikah in svrhu ustanovitve dramatičnega odseka. Tak odslek močno pogrešamo. Zato opozarjamo sodruge in sodružice, ki se za to zvar zanimajo, da že sedaj pričnejo pridno agitirati za mariborski delavski oder. Pokažimo, da znamo delavci gojiti lastno umetnost. Stremimo za tem, da bomo proslavili 100-letnico rojstva velikega Tolstojca, ki bo meseca septembra tl.

Poletna veselica »Svobode« se bo po več letih vršila tekom tekočega poletja v priljubljenem okoliškem kraju v prosti naravi. Člani vseh odsekov bodo nudili posetnikom s tolovadnimi nastopi, športnimi igrami, pevskimi točkami itd. obilo zdrave zabave in duševnega užitka. Takrat vsi delavci na delavsko prireditev!

Radio. »Svoboda« kot delavska kulturna organizacija mora v izvedbi svojega programa izrabiti vsa moderna tehnična sredstva. Ni potreba posebej omenjati, kako važno vlogo igra tu radio. Potom tega bi se vršila delavska predavanja, koncerti, poročila itd. Naša podružnica, poznavajoč vrednost radija v širjenju delavske kulture, si hoče nabaviti lasten radio-aparat. To pa bo le mogoče s kolektivnim sodelovanjem vsega delavstva. Zato pozivamo delavstvo, da se bo v velikem številu odzvalo klicu za nakup obveznic za nabavo radioaparata, ki se izdajo v kratkem po pravilni ceni.

Nabiranje članov. Uspešno kulturno delo je možna vršiti le močna organizacija.

V Mariboru opažamo še veliko število naših somišljenikov, ki stoje ob strani. Tem kličemo: Priključite se našim vrstam in delajte za izobrazbo proletarijata, kajti v izobrazbi je moč, v temi suženjstvo. Naše geslo bodi: V »Svobodo« za svobodo! — Š. P.

Marlbor.

Javen železničarski shod sklicuje Savez Železničarjev Jugoslavije, podružnica Maribor za petek, dne 22. junija ob 5. uri popoldne v dvorani Gačnik v Studencih pri Mariboru. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo delegatov. 2. Pravilnik o zdravniški pomoči. — Železničarji, vsi na shod!

Prvič v aeroplanu.

Tudi za blaziranega Srednjeevropejca je prvi polet v aeroplanu dogodek, ki je vreden opisa. Da je res tako, se vidi že iz mnogih vprašanj, ki ga stavijo vsakemu prvemu poletniku: »Ali ste se šli potem preobleči?!« Pač znamenje, kako slabe živce pripisujejo ljudje današnjemu človeku. Tudi meni je bila pri zadnjem mitingu v Mariboru dana izjemna prilika, da sem poskusil, kako je v ptičjih sferah. »Bicikelj, avto in druga raketna vozila so že vse preveč zemeljska«, sem si dejal, »interesantno je k večjem zleteti kakor golob.«

No, in kakor je sicer bilo za časa binško, mitinga zlasti radi »slamnatoga« pasadžirja dosti negodovanja, ker ni imelo občinstvo prilike videti, kako se eventuelno živ poizkus ponese, tako sem jaz bil vendar zadovoljen, ker sem preskusil občutke letedečega vrabca. Bilo nas je okoli 60 takih »ptičev«, tudi nekaj »ptic«, kar je treba v čast povedati nekaterim mariborskim djevojkam in celo nekaterim težjim »gospodjam-a«.

Da torej zletimo! Skočil sem hitro v kabino brez strehe in že smo zdrčali. 20—30 metrov, pa smo bili nad zemljo. Želodec in vse čisto mirno. Pa so rekli, da vzlet ali pa pozneje pristane najboljši delujeta na želodec. Nič tega. Torej odklanjam vsako sumničenje.

Da pa je aeroplan in ptičje letanje vendarle nekaj posebnega, kar se ne da primerjati nobenemu drugemu vozilu, sem občutil šele tedaj, ko smo že zajadrali na prosto zračno plan in ko se je propeler že tako močno vrtil, da si mislim, da je vihar, ki ti brije v obraz. In kritični moment! Ta je sedaj nastopil, ko smo jo zavili in ko se je aparat s pasivnim, za pilotom sedečim »ptičem« začel poševno nagibati, da si moral iskati ravnotežja, misleč da boš s tem aparat malo zravnal, da se ne preobrne. Tako je pač, dokler se človek ne navadi na prave zračne serpentine oziroma elipse, ki so tako poševnega značaja.

Seveda, komaj bi se bil tega že malo navadil, pa je bilo skoro treba pristati; že se je spet cel ptič uraval in zletel proti planoti, da se mirno in gladko spusti na realna tla.

Torej tako je bilo teh 10 minut v zraku!

Iz vsega tega bi na kratko in primerno rekel: ko prvič poskusiš, se ti zdi, še najbolj slično, kakor da bi bil v majhnem čolnu, ki ga veter obrača na stran, tako da bi se na vodi bal, da se preobrne. V zraku pa bi seveda napravil looping — aparat bi ostal lepo v zraku, ti pa zletel proti materi zemlji, kajti privezali nas pač niso.

No, pa zaradi tisto malo korajže — jaz sem seveda zavarovan za visoko vsoto —, pač ni treba vedno govoriti o železničnih težavah. Je pa za navadnega Evropejca vendarle čisto zanimiv dogodek. Te vrstice sem napisal, ker sem jih obljubil kot zahvalo za prvi polet po mariborskem ozračju. F.

Nadaljevanje zgradbe kolonije. Mestna občina mariborska namerava za slučaj zadostnega števila reflektantov na lastni dom nadaljevati akcijo za zidanje enodružinskih stanovanjskih hiš v sličnem obsegu, kakor se gradijo sedaj v delavski koloniji. Ta akcija je zamišljena tako, da bi je bili deležni tudi taki reflektanti, ki za sedanjo delavsko kolonijo po pravilniku ne pridejo v poštev, ki predvideva le take prosilce, ki so zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovan

vanje delavcev. Zgradila bi se dva tipa hišic; tip A kuhinja in dve sobi, dva kabineta in pritlikline za ca. 75 tisoč Din in tip B kuhinja, soba, kabinet in pritlikline za ca. 58 tisoč Din. Z najemno bi se istočasno odplačevalo tozadevno posojilo, tako da bi najemnik s časom postal lastnik.

Pri 20-letni amortizaciji bi znašala mesečna najemnina z odplačilom vred pri tipu A ca. 637 Din, pri tipu B ca. 493 Din, pri 25-letni amortizaciji pa za tip A 586 Din in tip B ca. 453 Din. Pri teh odplačilih je všteto tudi odplačevanje za parcelo, napeljava plina, električne luči in vodovoda.

Da bo imela mestna občina točen pregled vseh reflektantov, se ti vabijo, da oddajo s 5 Din kolkom kolekovane prošnje do 20. tm. opoldne v vložišču mestnega magistrata. V prošnjah je navesti: 1. Ime in priimek. 2. Poklic. 3. Sedanje stanovanje. 4. Število družinskih članov. 5. Ali ima prosilec kaj kapitala in koliko bi k stroškom lahko prispeval takoj. (V tem slučaju se seveda mesečna najemnina sorazmerno zniža. 6. Na kateri tip hišice reflektira.

Prosilci, ki so vložili že svoje prošnje za delavsko kolonijo, naj javijo mestnemu gradbenemu uradu soba št. 3 ob delavnikih med 10. in 12. uro, če reflektirajo tudi na to novo akcijo. Vsi reflektanti dobijo v navedenem času pri gradbenem uradu vsa potrebna pojasnila.

Pri mariborski Borzi dela dobijo delo: 15 hlapcev, 4 poljski delavci, 4 viničarji, 3 majarji, 1 klepar, 2 kotlarja, 1 mlinar, 2 lesarja, 3 lakirniki, 1 slaščičar, 1 kolar, 9 pleškarjev, 1 soboslikar, več vajencev (sodarske, pekovske, ključavničarske, čevljarke, mizarke, soboslikarske obrti in trgovske stroke), kakor tudi 6 kmečkih dekel, 4 kuharice, 5 služkinj, 2 sobarici, 2 kuharici v hotel, 1 kuharica k orožnikom, 1 gospodinja s kavcijo, 2 vzgojiteljici, 21 šivilj za perilo, 2 kmeč. gospodinj, 1 prodajalka, 1 hotel. sobarica in 2 šteparici.

Del. pevsko društvo »Frohsinn« Maribor priredi v nedeljo, dne 24. junija tl. ob 15. uri na razširjenem vrtu gostilne Pschunder v Radvanju veliko poletno veselico. Spored: Petje. Godba Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev, kapelnik g. Max Schönherr, Ples in druga raznovrstna ljudska zabava. Odhod godbe iz Glavnega trga ob pol 15. uri na veselični prostor. Vstopnina: za člane 3 Din in za nečlane 5 Din. Otroci v spremstvu staršev prosti. Za dobro jed in pijačo skrbi gostilničar in gornje društvo. Autovožnja od Velike kavarne na veselični prostor ob 15. uri. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v verandi pivovarne »Union« (Götz). Dobavni listi za vstopnice se dobe v »Ljudskem domu« in pri pevcih društva. K obilni udeležbi vabi odbor.

Celje.

Predavanje OUZD o prvi pomoči. OUZD priredi v četrtek, dne 21. tm. ob 4. uri popoldne v meščanski šoli predavanje o prvi pomoči, združeno s praktičnimi vajami. Kakor smo informirani, bo o tem predmetu predaval in dajal praktični poduk g. dr. Hočevar, zdravnik celjske ekspozi-ture OUZD. Delavcem priporočamo, da se tega predavanja udeležijo v čim večjem številu. (K temu si dovolimo pripomniti sledeče: Ker je predavanje predvsem namenjeno delavcem, ne razumemo, zakaj ni OUZD priobčil naznanilo o predavanju tudi v našem listu, ki je v Celju in okolici precej razširjen. Nadalje smo mnenja, da čas predavanja ni posebno srečno izbran, ker delavstvo je ob isti uri še na delu. Taka predavanja ne smejo biti omejena samo na one delavce, ki jih podjetja na predavanje eventualno pošljejo, marveč mora imeti vsak priliko in možnost, se predavanja udeležiti. Zato naj OUZD v bodoče to vpošteva.) —li.

Nekaj o stanovanjskih akcijah. Celjski podžupan g. dr. Ogrizek je objavil v časopisih, predvsem v »Slovincu«, poziv na one, ki želijo zidati enodružinske hiše, oz. stanovanjske hiše s pomočjo občine. Priobčil je tudi načrt o amortizaciji, odnosno odplačevanju teh hiš. Vsakemu, ki se s tem vprašanjem bavi, priznavamo pravico, da iznese misli, predloge in načrte, ki gredo za tem, da se stanovanjsko vprašanje rešuje in stanovanjska beda omili. To pravico ima seveda tudi g. dr. Ogrizek, ki se je pa po našem mnenju to pot nekoliko prenegljal, oz. si izbral zgrešen način postopanja. Po našem skromnem mnenju se stanovanjska akcija,

Vestnik »Svobode«.

Znižan vizum za Beljak. Centrala »Svobode« je izposlovala pri avstrijskem konzulatu **znižan vizum** po 7 Din za vsakega udeleženca proslave 10-letnice »Svobode« v Beljaku. Bivanje v Beljaku bo poceni. **Skupno prenočišče brezplačno in znižana hrana v Delavskem domu.** Zato pričakujemo mi in avstrijski sodruge, da pride v Beljak 30. junija in 1. julija veliko »Svobodašev«. Doslej se jih je priglasilo pri centrali 112. Aktivno nastopi v Beljaku telovadna enota z Jesenic in športni klub iz Ljubljane.

Vsak udeleženec naj pošlje centrali **najkasneje** do 25. tm. potni list in 7 Din za vizum ter 12 Din za izkaznico, s katero se dobi polovično vožnjo v Avstriji, udeležbo pri vseh slavnostih, znak in spominsko knjigo avstrijske »Svobode«. Vse potne liste bo dala vidirati centrala. Posameznik pri konzulatu ne dobi znižanega vizuma. Jasno je, da bomo šli na roko le onim, ki so v redu plačali svojo članarino »Svobodni«. Na prijave po 25. juniju se ne bomo ozirali. V Beljak gremo s svojimi prapori.

Do 25. tm. se javite torej na centrali! 30. junija pa v Beljak!

Centrala »Svobode«.

Izlet gorenjskih »Svobod«

se v nedeljo, dne 24. tm. ne bo vršil, ker se vse pripravlja na izlet v Beljak, 30. junija in 1. julija. Zato pričakujemo temveč udeležbo pri slavnostih avstrijskih sodrugov.

Centrala »Svobode«.

ki si jo je g. dr. Ogrizek zamislil, tiče celokupnega občinskega zastopa, zato bi bil moral g. podžupan iznesti svoje predloge in načrte najprej pred merodajne činitelje, to je pred občinski odbor, odnosno prizadete odseke. Iznašati tako važne zadeve v javnost še predno je mestno zastopstvo o tem kaj sklepalo, se pravi begati javnost in delati nepotrebno zmešnjavo. In to brez ozira na vprašanje, od kod imajo posamezni občinski odborniki pravico objavljati v časopisu pozive, ki imajo docela uraden značaj in pa pozivati meščane na ankete, še predno je občinsko zastopstvo o tem kaj pozitivnega sklenilo. Kakor rečeno, se stanovanjsko vprašanje ne sme reševati na tak način in ravno radi važnosti in aktualnosti tega vprašanja, mislimo, da se mora celjski javnosti naliti čistega vina.

Kriza tudi v celjskem gledališču. Kriza, ta akutna bolezen, ki pronica v vse žile gospodarskega, političnega in kulturnega življenja, je dosegla tudi celjsko Talijo, ki preživlja sicer krizo že dolgo časa, ki je pa zadnje čase dosegla vrhunec. Kar se našega gledališča tiče, se nam zdi, da bi se dalo z dobro voljo in združenim delom vseh, ki jim je to vprašanje pri srcu, krizo premagati in preprečiti, da ostanejo vrata gledališča Celjanom v bodoče zaprta. Toliko za danes, prihodnjic pa bomo o tej tudi važni zadevi obširneje poročali.

Člani krajevne organizacije SSJ v Celju naj čimprej poravnajo članarino pri blagajniku s. Božiču v prodajalni Konsum, društva, ker se bo v kratkem vršil občni zbor krajevne organizacije.

Dravograd.

Kljub raznim zabavam je bilo v nedeljo predavanje o Esperantu dobro obiskano. Razen marib. esperantskega društva je sestanku prisostvoval tudi s. Kranjc iz Wolfsberga. G. dr. Winterhalter je v poljudnem govoru obrazložil pomen tega važnega

mednarodnega jezika, kateremu svetovni učenjaki upravičeno pripisujejo bodočnost in je radi tega v interesu delavcev, da se jezika nauče. S tečajem se je pričelo v ponedeljek, dne 18. zvečer pri Korotanu. J. D.

Krasičnik.

Krajevna organizacija SSJ sklicuje v nedeljo, dne 24. junija ob 3. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev javen shod, na katerem bo poročal naš poslanec sodr. Petejan.

Tržič.

Tekoče šolsko leto zaključijo meščanska šola s proslavo Vidovega dne v četrtek, 28. junija. Vpisovanje za prihodnje šolsko leto se vrši na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija in v soboto, dne 30. junija, vsakokrat od 8. do 12. ure v ravnateljstvu pisarni. V jeseni se smejo vpisati le tisti, ki imajo ponavljalne izpite, eventualni zamudniki pa bodo morali delati posebno prošnjo na velikega župana, da jim dovoli vpis, kar je že zopet združeno s stroški. V prvi razred se sprejmejo učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili četrto šolsko leto ali peto. S seboj naj prinesejo zadnji šolski izkaz, krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenih kozah. Z njimi naj pridejo stariši ali njih namestniki. Za učence iz drugih krajev je na razpolago šolarska kuhinja, kjer dobivajo prav dobro in ceneno hrano. Za deklice je priporočljiv internat, za dečke pa je dovolj stanovanj na razpolago. Po prizadevanju šole napravi ga. Malijeva celo za dečke internat v manjšem obsegu. Ravnateljstvo.

Sv. Lovrenc na Pohorju.

Nekaj večini občinskega odbora v Sv. Lovrencu na Poh. na uho: Tudi tu ne hodijo matere v tovarno, vendar imajo že par let otroški vrtec, ki pa je pri vas nepotreben. . . Ste li že protestirali proti uredbi o

delovnem času, ki pravi, da morajo biti v nedeljo trgovine le 2 uri odprte, ker pač gotovo skrbijo vaši, kakor tukajšnji trgovci za svoje žepce — pardon, oni pravijo za delavce — zato menda nočejo vedeti, da bi si dobro plačano delavstvo tudi med tednom lahko nabavilo svoje potrebsčine. Tujec.

II. okrožni zlet DTE „Svobode“ v Studencih.

Spored:

Dne 14. julija ob 7. uri zvečer sprejem avstrijske delavske godbe in telovadcev na glav. kolodvoru. Po sprejemu odhod v Studence, kjer se vrši v telodavnici in na vrtu komers, na katerem nastopajo sledeče grupe:

1. Godba žel. uslužb. in del. Maribor.
2. Mariborska grupa.
3. Pozdrav DTE Studenci.
4. Godba del. kolesarskega društva (Graz).
5. Citraški klub „Svoboda“ Studenci.
6. Pevski zbori.
7. Telovadci na orodju.

Začetek ob 8. uri Vstopnina 3 Din.

Dne 15. julija.

Studenčani in njih društva se zbirajo pri telodavnici „Svobode“ od 6.—7. ure; Mariborčani od pol 8. do pol 9. ure pred Delavskim domom. Točno ob 7. odhod za Studence k sprejemu k jutranjemu vlaku na koroški kolodvor, potem skupen odhod do Delavskega doma. Tam se sestavi sprevod in odkoraka k sprejemu na gl. kolodvor k ljubljanskemu vlaku ter obenem sprejem delavskih kolesarjev iz Grada. Po sprejemu skupen odhod v telodavnico Studenci. Popoldne se zbirajo mariborska društva in Zel. godba pri Delavskem domu od pol 2. do 2. ure. Točno ob 2. uri odhod v Studence na veselični prostor. Studenčani se zbirajo pri gostilni Majhenič od pol 2. do 2. ure in korakajo k sprejemu na studensko mejo k sprejemu mariborskih sodrugov.

Takoj ob prihodu na veselični prostor istotam javni nastop telovadcev.

Vstopnina 5 Din. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Šport.

Delavska športna podzveza „Svobode“. Akcija za ustanovitev delavske športne podzveze „Svobode“ in za čimprejšno popolno osamosvojitve delavskega športnega gibanja od meščanskega prav lepo napreduje. Pripravljali odbor, katerega vodijo ss. Franjo Aleš, P. Kovač, Milan Vičič in Karlo Malovrh, sedaj dela na končni redakciji pravil in programa. Podzvezo samo pa se ustanovi v jesenski sezoni. Delavski športni klubi kažejo zanjo veliko zanimanja in je zato pričakovati, da se bo ta akcija povsem posrečila, čeprav so velike in skoraj nepremostljive težkoče. Na eni izmed zadnjih sej Delavske športne podzveze se je tudi odobrilo taktiko, ki jo imajo zastopniki delavskega športa v LNP-ju. Treba je sistematičnega dela in le z njim bo mogoče priti do pozitivnih rezultatov.

SK „Svoboda“, Ljubljana. Ljubljanski športni klub SK „Svoboda“ je v sedanjih sezonah prav agilno pričel s tekmovanji in treningi. Članstvo stalno narašča in je tudi opaziti, da se klub sam dviga i v moralnem oziru. V kratkem času so agilni sodruzi ustvarili prav lep delavski športni klub, ki marsikdaj in marsikateremu meščanskemu klubu prav resno konkurira. Ako bo šlo v tem pravcu naprej, bo SK „Svoboda“, Ljubljana prišel v I. razred LNP.

SK „Svoboda“, Ljubljana: SK Amater, Trbovlje. V četrtek, dne 7. junija, je gostoval ljubljanski SK „Svoboda“ v Trbovljah in igral z SK Amater-jem nogometno tekmo, ki je v polni meri skoraj vse presenetila. Igralci na eni, kakor na drugi strani so bili dobri in so dokazali, da umejo svojo nalogo. Igra je v splošnem vsem ugajala. Rezultat 7:2 v korist SK „Svoboda“, Ljubljana ni presenetil, ker se je to pričakovalo, da bodo Amaterji podlegli. Postava „Svobode“ je bila dobra in res izvrstna. Tudi Amaterji so se dobro branili v lepi igri. Toda morali so podleči premoči Ljubljančanov. V drugi polovici so zabili „Svobodi“ dva prav lepa goala. Sodil je dokaj dobro g. Vrhunc. Takih tekem bi bilo treba več. Spoznavanje med delavskimi klubi je dosedaj pomanjkljivo in vsi tisti, ki sodelujejo pri delavskemu športnemu gibanju, bi morali forsirati tekme med delavskimi športnimi klubi.

Delikatesna trgovina

FRANC KURINČIČ

Prijeten bufet za sedeče goste. Maribor, Aleksandrova c. 31.

II. Okrožni zlet DTE „Svoboda“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „Svobodo“!

Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Del. pev. društ. »Enakost«, Studence, priredi dne 1. julija veliko

poletno veselico

v vseh lokalih g. Klemenšak-a v Studencih (»Bela zastava«) z raznovrstnimi zabavami. Vstopnina prosta. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejmejo. Za obilen obisk prosi odbor.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Kupim veliko množino rabljenih koles
JUSTIN GUSTINČIČ,
Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radiotechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

„TRATA“-MOKA
je najboljša za kuho in peko
Priznana najboljši činkvantinov zdrob, koruzno in pšenično moko dobavlja
„TRATA“ VALJČNI MLIN ŠKOFJA LOKA, KOLODVOR

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.
Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko **D. P.**